

zákon k zvýšení populace tedy nepřispěje, lze důvodně předpokládati. — Říšská vláda vydala 5. října zákon o redaktorech, jímž zajistila vládnoucímu režimu přímý vliv na noviny. — Na sjezdu německých právníků v Lipsku (v přestávce zasedání Říšského soudu v procesu s t. zv. žháři říšského sněmu) stát. ministr Dr. Frank se vyslovil, že německé právo musí chrániti rasovou podstatu německého lidu. Byla založena Akademie německého práva. Hitler se prý může na německé právníky spolehnout. — Na tomtéž sněmu se vyjádřil stát. sekretář min. financí Reinhardt, že bude provedena velká reforma daňová a odstraněny dosavadní komplikovanosti daňové soustavy, při čemž země a obce budou jen výběřčími orgány. — Terminový obchod v pšenici a žitu byl zakázán. — Zák. z 29. září zavedl nové dědické právo na selských statcích. »Erbhof« tvoří statek v rozsahu nejméně 125 h., sedlákem (Bauer) může býti jen stát. německý občan krve německé nebo rovnocenné, který je čestný. Statek přechází na zákonného dědice (Anerbe) a je nedělitelný, ostatní děti dostanou výbavu a výpravu. Provádí se tu stará zásada: Der Bauer hat nur ein Kind — Polsko: 10% stát. zaměstnanců bude propuštěno. — Rakousko: Zákonem bude omezeno zřizování dalších továren bez povolení vlády. — Na vysokých školách byly zřízeny policejní strážnice. — Společnost Národů: 13 států neplatí vůbec příspěvky, 8 jen částečně. Místo předpokládaných 33 mil. frs., bylo 1932 vybráno jen 28 mil. Kč, Ča.

ZE SBIRKY ZÁKONŮ A NAŘÍZENÍ. Pod č. 173 byla uveřejněna mezinárodní úmluva o výrobě omamných látek z r. 1931, pod čís. 174 vyhláška o dalších přístupech k opiové konvenci z roku 1925 a pod č. 175 vyhláška o dalších přístupech k opiové úmluvě z roku 1912. Čís. 178 je dohoda s Německem o vzájemné vzorkové ochraně z roku 1931, čís. 171 pak vyhláška o prozatímní platnosti páté dodatkové úmluvy k hospodářské dohodě s Německem. Číslo 182 je úmluva s Maďarskem o provádění mezinárodního Řádu plavební policie na Dunaji, čís. 190 vyhláška o výpovědi obchodní úmluvy s Polskem (z r. 1925) a čís. 191 vyhláška o prozatímní platnosti dohody o úpravě obchodních styků s Polskem. — Změny v paušalování daně z obratu zavedly vyhlášky ministra financí čís. 176 a 181. — Vyhláška ministra financí čís. 177 se týká sazeb jakostních tříd v pozemkovém katastru, vyhláška č. 189 pak nově stanoví náhrady za úřední jednání katastrálních úřadů. — Vládní nařízení č. 180 změnilo prodejní cenu motorového lihu. — Pod čís. 183 byly vyhlášeny nové celní sazby na máslo a sádlo. — Vládní nařízení č. 184 prodloužilo lhůtu, týkající se úpravy pachtovného při zemědělských pachttech. — Číslem 185 vyhlásil předseda vlády provádění statistiky zásob obilí ke třem lhůtám prvního pololetí každého roku. — Vyhláška ministra financí č. 186 se týká celní hodnoty dovozních listů při vývozu mouky a mlýnských výrobků z pšenice. — Vyhláškou č. 187 byla uveřejněna nová opatření Národní banky o převodech platů ve styku s Německem. — Nařízení č. 188 provedlo zákon čís. 147/33 (o stíhání protistátní činnosti státních zaměstnanců) stanovením potřeby zvýšené ochrany státu, počínajíc dnem 9. října 1933 až do odvolání. —ý.

IN MEMORIAM. Dne 14. října 1933 zemřel v Praze řádný profesor římského práva na volné ukrajinské universitě v Praze, Konstantýn V. L o s k ý. Byl známou osobností ve slovanských kruzích pražských. Na pražské Ukrajinské universitě byl děkanem i prorektorem. vr.

LEGENDA. Měsíc říjen a listopad zásluhou roku 1918 zůstanou patrně vždy v naší historii právní měsíci jubilejními. Protože nemá významu stále opakovat o těchto datech při každém lustru nebo desetiletí totéž, třebaš nijak samozřejmě neupíráme důležitosti událostem, dostačíc i letos při patnáctém výročí zopakovati si data chronologicky: 1918: říjen: 14.: v Praze generální stávká, v Paříži ustavení čs. vlády. — 16.: Karlův manifest o novém Rakousku. — 18.: pres. Masaryk vydal prohlášení čs. nezávislosti. — 28.: první zákon čs. státu (čís. 11/1918), převrat v Praze. — 30.: deklarace v Turčianském Svätym Martině. — Listopad: 4.: ustavení prozatímní vlády slovenské. — 11.: abdikace cis. Karla. — 13.: prozatímní

ústava. — 14.: první schůze Národního shromáždění. — 28.: abdikace Viléma II.

STĚ VÝROČÍ NAROZENÍN ZAKLADATELE »PŘÁVNÍKA«, JUDra Rudolfa knížete Thurn-Taxis, připadá na 25. listopadu tohoto roku. Taxis, který nám právníkům je právě nejbližší svou účastí na založení »Právniku« r. 1861 spolu s Dr. J. Jeřábkem a Karlem Jar. Erbenem, byla osobnost zcela výjimečná. Jsme proto vděční Dr. Vladimíru Zapletalovi, že mu věnoval zvláštní studii*) a tak odčinil křivdu zapomnění, kterým jsme se proti němu provinili. Taxis pocházel ze známého rodu držitelů poštovního regálu, ale záhy se odklonil od šlechtického života a nadšeně se vrhl do víru českého probouzejícího se národního života. Mezi jeho nejdůvěraějšími přáteli byli Zeithammer, Barák, Tyrš, Fügner, Grégrové, s nimi se stal spoluzakladatelem Hlaholu a Sokola. Zprvu se chtěl habilitovati na pražské universitě pro právo trestní a filosofii, z nichž napsal i několik význačných studií, ale upustil od habilitace pro odpor ministra Thuna. Pro svoje přesvědčení byl stále pod dozorem policie a konečně si vysloužil i vězení. Jest zajímavé, že Taxis byl skutečným odborníkem-právníkem: chápe význam hospodářství pro národní život zakládal na Mladoboleslavsku hospodářské spolky a když ocitl se na konec ve finančních nesnázích, z nichž většinu způsobila jeho účast ve veřejném životě (1866 vyjednával také s Bismarkem!), nastoupil ve 44 letech v Kroměříži jako advokátní koncipient, aby však brzy na přímé doporučení Randova byl povolán za generálního advokáta při vrchním soudě v Plovdivě v obnovené Velké Rumelii. Pro ni vypracoval trestní zákoník, který však reakcí nebyl přijat, zato však se uskutečnil jeho trestní řád (1885). Po spojení Rumelie s Bulharskem, ač mu car Ferdinand nabízel místo ministra spravedlnosti, vrátil se do vlasti, ale nepříznivé majetkové poměry i odtud jej vypudily. Tak vrátil se do domova jen k návštěvě svých dětí a u nich na Velehradě 3. července 1904 zemřel. Zajímavé je, že jeden z jeho synů stal se zprvu buršákem, jak vytkl i Holeček, ale pak přece se přiznal k tradici otcově, neboť vstoupil do ruské armády a tam zasloužil se o naše legie. Po převratu přešel pak do čs. vojska. Starý Taxis 1894 vzdal se se svou rodinou původního jména a dostal za to od císaře vyžádané jméno »z Troskova«. Snad právě proto tento »Dr. Troskov«, jak se psával bez šlechtického označení, upadl tak v zapomenutí, že při jeho skonu nenalezneme nekrologu ani v »Sokole«, ani v »Právniku«, jehož byl vydavatelem do roku 1864, kdy »Právníka« převzala Právnická jednota. Ča.

JOSEF VRATISLAV ŠLECHTIC MONSE. Přiznáváme se ke svému opomenutí: Nebylo na tomto místě vzpomenu to znamenitého právníka doby josefské, význačného vlastence a buditele, *JUDr. a PhDr. Josefa Vratislava šlechtice Monseho* při stém výročí jeho narozenin, jež připadly na den 15. června 1933. Upozornila nás teprve pěkná biografická studie Žákova**) opírající se o přímé badání pramenné, na toto významné jubileum. Monse, profesor právnické fakulty moravské university nejprve v Olomouci, pak v Brně (1778—1782), pak zase v Olomouci, ale již jen jako profesor lycea, byl intimním přítelem Dobrovského a snad také jeho vlivem obrátil se ke studiu domácího práva, i moravské historie. Svědčí o tom řada prací, ať již vytištěných, ať těch, které zůstaly jen v rukopisech. Svou činností nemálo přispěl k národnímu obrození a tak, když r. 1793, 6. února zemřel nezelelo ho pouze olomoucké lyceum, nýbrž celá obec vlastenců moravských. Ča.

KARTELOVÝ ZÁKON byl projednán a odhlasován již o prázdninách. Nyní má být prováděn. A tu se naráží na nedostatky, které jsou takového rázu, že se již dnes, kdy zákon se ještě neuplatnil, mluví o jeho

*) Vyd. Moravský legionář v Brně, 1933. Kč 6.—. Sbírnka Buditelé a průkopníci, 6.

**) Karel Žák: J. V. Monse. — Nové Město na Mor. 1933, nákl. vlast. s. 34 in 8. Kč 5.